

Starfsstöð	Heimilisfang	Viðstaddir
FE-1185	Urðarhvarfi 8	Ingibjörg Ásbjörnsdóttir Gæðastjóri
Landeldi ehf. - Þorlákshöfn	203 Kópavogur	Zane Kauzena Aðstoðar stövarstjóri
		Katrín Axelsdóttir Gæðafulltrúi

Tilefni	Eftirlit framkvæmt	Dagsetning skýrslu	Tímar við úttekt	Viðbótartímar	Yfirvinna
Reglubundin skoðun	15.4.2025	30.4.2025	10	0	0

Skoðuð voru og tekin afstaða til 11 skoðunatriða af 21. Gerðar eru kröfur um úrbætur í 9 skoðunatriðum, þar af 1 Alvarleg frávik og 8 Frávik. Nema annað sé tekið fram þá er veittur frestur til næstu reglubundinnar skoðunar samkvæmt áhættumati. Úrbótum skal lokið eins fljótt og auðið er.

Frestur til úrbóta

Næsta reglubundna skoðun

Alvarlegt frávik	Frávik
5.1.5 Innra eftirlit (rekstrarleyfi>20.tonn)	4.2.1 Yfirlit yfir fiskeldisstöð á landi
	4.3.1 Viðbragðsáætlun vegna stroks
	4.3.2 Búnaður til að endurheimta fisk
	5.1.1 Gæðahandbók sjókvíaeldisstöðva
	5.1.2 Þjálfun starfsfólks (rekstrarleyfi>20.tonn)
	5.1.3 Verklagsreglur (rekstrarleyfi>20.tonn)
	5.1.4 Viðbragðsáætlanir (rekstrarleyfi>20.tonn)
	5.1.6 Innri úttektir - sannprófun (rekstrarleyfi>20.tonn)

Niðurstaða eftirlits

Eftirlitsmenn Matvælastofnunar, Vigdís Sigurðardóttir, Jónína Guðmundsdóttir og Jóhann Finnur Sigurjónsson, fóru í reglubundið eftirlit hjá First Water þann 15. apríl 2025. Gengið var um fiskeldisstöð og eldisker yfirfarin ásamt því að varnir gegn stroki voru skoðaðar. Þá var farið yfir gæðaskjöl og skráningar á skrifstofu fiskeldisstöðvarinnar.

Matvælastofnun kallar eftir tímasettri úrbótaáætlun vegna frávika í eftirlitsskýrslu þessari og Matvælastofnun mun hafa eftirfylgni með frávikum.

Athugið að þessi skýrsla tekur til þeirra atriða sem tekið var eftir þann dag sem eftirlitið fór fram sem og fyrirbyggjandi gagna úr öðru opinberu eftirliti. Í samræmi við 13. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 **er þér veittur 14 daga frestur** frá dagsetningu þessarar **skýrslu til að koma á framfæri andmælum við innihald hennar. Andmæli berist skriflega** sem bréf til Matvælastofnunar Austurvegi 64, 800 Selfossi eða með tölvupósti á **mast@mast.is**.

Um gjaldtöku fyrir eftirlit og aðra gjaldskylda starfsemi Matvælastofnunar s.s. útgáfu leyfa, vottorða, skráningar o.fl. fer skv. gjaldskrá nr. 590/2024. Krafa birtist í netbanka og reikningur er birtur á Ísland.is.

Starfsstöð

Landeldi ehf. - Þorlákshöfn
Urðarhvarfi 8
203 Kópavogur
Staða: Í gildi
Kennitala: 6504171510

Starfsemi

Frumframleiðsla - Þáttur VI - AE - Áframeldi - 1 2 14
Frumframleiðsla - Þáttur VI - SS - Seiðastöð - 1 2 14

Tengiliðir

Ingibjörg Ásbjörnsdóttir	8455551	ingibjorg.asbjornsdottir@firstwater.is	Gæðastjóri
Zane Kauzena	8455551	Zane.Kauzena@firstwater.is	Aðstoða stöðvarsstjóri
Erlingur Elías Jónasson	5188000	erlingur.jonasson@firstwater.is	Öryggisgæða umhverfis
Helga Rúna Þorsteinsdóttir	5188000	helga.runa@firstwater.is	Fræðslustjóri
Jóel Freyr Jóhannsson	8552038	joel.johannsson@firstwater.is	Aðstoðar gæðastjóri

4 - Byggingar, búnaður og eldissvæði

4.2 - Landeldi

12 og 19.gr. reglugerðar 540/2020 og skilyrði rekstrarleyfis

4.2.1 Yfirlit yfir fiskeldisstöð á landi

Sett inn: 30.04.2025

Frávik

Ekki er til staðar yfirlitsmynd yfir fiskeldisstöðina, eldiseiningar, stærð eldiseininga, frárennsli og varnir gegn stroki í frárennsli.

4.3 - Strok

45.gr. og viðauki IV. í reglugerð nr. 540/2020

4.3.1 Viðbragðsáætlun vegna stroks

Sett inn: 30.04.2025

Frávik

Uppfæra þarf viðbragðsáætlun um strok. Ekki þarf að vera til staðar staðfest strok af starfsmanni heldur þarf aðeins að vera grunur um strok. Breyta þarf netfangi varðandi strok í fiskeldi@mast.is. Skv. 45. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 skal rekstrarleyfishafi tilkynna strok til Fiskistofu, Matvælastofnunar, sveitarfélaga og næstu veiðifélaga. Í verklagsreglu eftirlitsþega vantar að það komi fram að tilkynna beri til næstu veiðifélaga og hver þau eru.

4.3.2 Búnaður til að endurheimta fisk

Sett inn: 30.04.2025

Frávik

Við skoðun á netum komu í ljós að til staðar voru net með einni möskvastærð sem er of stórar miðað við minnsta fisk sem var í stöðinni við eftirlit og mögulega of lítil fyrir stærsta fisk í stöðinni.

5 - Gæðastjórnun og innra eftirlit

5.1 - Skipulag, verklag, viðbragðsáætlanir og innra eftirlit

47. - 50.gr. og viðauki III. í reglugerð nr. 540/2020

5.1.5 Innra eftirlit (rekstarleyfi>20.tonn)

Sett inn: 30.04.2025

Alvarlegt frávik

Eftirlitsþegi sýndi ekki fram á að verklag væri til staðar fyrir innra eftirlit. Vísaði eftirlitsþegi til framkvæmdar á sannprófun því til staðfestingar. Matvælastofnun telur það ekki fullnægjandi, rekstrarleyfishafi þarf að hafa til staðar verklag hvað varðar innra eftirlit, sbr. 47., 48. gr. og viðauka III reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020, og sinna með innra eftirliti með reglubundnum hætti með þeim þáttum sem tilgreindir eru í framangreindum reglugerðarákvæðum.

5.1.1 Gæðahandbók sjókvíaeldisstöðva

Sett inn: 30.04.2025

Frávik

Eftirlitsmenn óskuðu eftir staðfestingu á að árlegur fundur hafi farið fram með öllum starfsmönnum fiskeldisstöðvarinnar þar sem farið er yfir alla kafla gæðahandbók þar sem breytingar eru kynntar auk nýrra áherslna sem gerðar hafa verið. Eftirlitsmönnum var sýnd glærukynning sem farið var yfir með starfsmönnum en skv. eftirlitsþega var fundurinn haldinn 4. apríl 2025.

Af gögnum sem eftirlitsmönnum var sýnt er ljóst að árlegi fundurinn fjallaði ekki um þau atriði sem fjalla ber um skv. viðauka III í reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020. Þá er dagsetning fundar hvergi tilgreind né liggur fyrir staðfesting starfsmanna fyrir þátttöku á fundinum, einungis listi með 12 fornöfnum. Fyrir liggur að einungis hluti starfsmanna eftirlitsþega voru viðstaddir fundinn og haldinn verður fundur fyrir þá síðar.

5.1.2 Þjálfun starfsfólks (rekstrarleyfi>20.tonn)

Frávik

Sett inn: 30.04.2025

Ekki var sýnt fram á að starfsfólk fái þjálfun í að hindra strok og að lágmarka umhverfisáhrif.

Þjálfunarskrá starfsfólks er ófullnægjandi. Upplýsingar um þjálfun virðist skráð á a.m.k. tvo staði og því erfitt að fá heildstæða mynd á þjálfun starfsmanna. Ekki er hægt að sjá á þeim þjálfunarskrám sem til eru hvenær starfsmaður hóf störf og hvenær viðkomandi tók þau námskeið sem tilgreind eru sem lokin í þjálfunarskránni. Það er því ekki hægt að sannreyna með því að lesa úr þjálfunarskrá hvort starfsmenn fá þá þjálfun sem þeim ber að fá og að það sé gert innan tilsettra tímamarka.

Að mati Matvælastofnunar eru þjálfunarskrár starfsfólks því ófullnægjandi og þarfnast úrbóta.

5.1.3 Verklagsreglur (rekstrarleyfi>20.tonn)

Frávik

Sett inn: 30.04.2025

Verklagsreglur vegna flokkun seiða og flutning á fisk í og úr stöð eru ófullnægjandi. Í hvorugri verklagsreglunni eru tilgreind viðbrögð ef frávik koma upp s.s. barki rofnar eða stíflast. Í verklagsreglu um flutning á fisk kemur fram að „nógu margir“ starfsmenn þurfi að vera til staðar þegar flutningur á sér stað. Matvælastofnun bendir á að betra sé að skilgreina betur hversu margir starfsmenn þurfi að vera við framkvæmdina.

Matvælastofnun bendir á að nauðsynlegt er að hafa verklagsreglur vegna þéttleika í kerjum og skrifuð viðmið um hvenær þurfi að grisja/flytja fisk á milli kerja o.s.frv.

Matvælastofnun beinir þeim tilmælum til eftirlitsþega að hafa verklagsreglur á íslensku.

5.1.4 Viðbragðsáætlanir (rekstrarleyfi>20.tonn)

Frávik

Sett inn: 30.04.2025

Uppfæra þarf viðbragðsáætlun um tímabundna og varanlega rekstrarstöðvun þannig að tilkynna þurfi til Matvælastofnunar þegar rekstrarstöðvun hefur átt sér stað.

Í viðbragðsáætlun um Massadauða vegna sjúkdóma og umhverfisástands vantar að tilgreina ábyrgðaraðila og uppfæra skv. núverandi stöðu.

Matvælastofnun bendir á að setja þyrfti upp víðtækari viðbragðsáætlanir vegna vá sem gæti steðjað að þessari stöð, m.a. hvað varðar bilun í búðnaði, eldsvoða o.fl.

Matvælastofnun beinir þeim tilmælum til eftirlitsþega að hafa viðbragðsáætlanir á íslensku.

5.1.6 Innri úttektir - sannprófun (rekstrarleyfi>20.tonn)

Frávik

Sett inn: 30.04.2025

Eftirlitsþegi sýndi ekki fram á að verklag væri til staðar fyrir sannprófun og ljóst að sannprófun nær ekki til allra þátta sem henni er ætlað að ná til þar sem innra eftirlit er ekki virkt.

Eftirfarandi skoðunaratriði voru skoðuð og reyndust í lagi

2.1.1 Rekstrarleyfi

4.2.2 Eldisbúnaður og fiskheldni

Jónína Guðmundsdóttir
jonina.gudmundsdottir@mast.is
Séfræðingur í fiskeldi
5304800

Lagagrunnur eftirlits

Eftirlit með fiskeldi er samkvæmt lögum nr. 71/2008 um fiskeldi. Löggjöfin fjallar um eftirlit og leyfisveitingar rekstrarleyfa til fiskeldis. Nánari ákvæði hafa verið sett fram í reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi.

Markmið laga um fiskeldi er að skapa skilyrði til uppbyggingar fiskeldis og efla þannig atvinnulíf og byggð í landinu, stuðla að ábyrgu fiskeldi og tryggja verndun villtra nytjastofna. Skal í því skyni leitast við að tryggja gæði framleiðslunnar, koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum og lífríki þeirra og tryggja hagsmuni þeirra sem nýta slíka stofna. Til að ná því markmiði skal tryggt að eldisbúnaður og framkvæmd í sjókvíaelði standist ströngustu staðla sem gerðir eru fyrir fiskeldismannvirki í sjó.

Athugasemdir geta fengið þrenns konar vægi skv. eftirfarandi:

LS = Lagfært á staðnum:

Þegar gerð er athugasemd við starfsemi sem víkur frá ákvæðum laga eða reglugerða, sem hægt er að lagfæra á meðan skoðun fer fram eða tilvíkið það lítilfjórlegt að það verður augljóslega lagfært strax að lokinni skoðun.

F = Frávik:

Þegar gerð er athugasemd við starfsemi sem víkur frá ákvæðum laga eða reglugerða. Skoðunarmaður metur umfang og alvarleika athugasemdar og metur frest til úrbóta út frá gefnum forsendum.

A = Alvarlegt frávik:

Þegar gerð er athugasemd við starfsemi sem víkur alvarlega frá ákvæðum laga, reglugerða, rekstrarleyfis eða þegar augljós hættu á slysasleppingu er fyrir hendi. Úrbótum skal ljúka að hámarki innan 7 virkra daga, en ef athugasemdin gefur tilefni til, er gripið til þvingunarúrræða strax. Athugasemdin krefst að jafnaði skjótrar eftirfylgni.

Eftirfylgni-, þvingunaraðgerðir:

Ef athugasemd sem fékk LS eða sambærileg er aftur til staðar í næstu skoðun, fær athugasemdin dæminguna F. Verklag eftirlitsmanna MAST er sem hér segir, þegar úrbætur eru ekki gerðar innan tilskilinna fresta.

Athugasemd með F dæmingu.

- Heimsókn 1 – reglubundin: Úrbótum skal ljúka fyrir tilskilinn frest sem fram kemur í skoðunarskýrslu. Frestur til úrbóta er að hámarki 3 mánuðir, nema að um verulega umfangsmiklar framkvæmdir sé að ræða.
- Heimsókn 2 – eftirfylgni: Veita má viðbótarfrest til úrbóta til skamms tíma, þó að hámarki 1 mánuð. Skoðunaratriði fær enn dóminn F en jafnframt er dæmt A í skoðunaratriði 6.1. Skoðunarmaður bendir stjórnanda/ábyrgðarmanni á að þvingunarúrræðum verði beitt verði úrbótum ekki sinnt (VII. Kafli - lög nr. 71/2008)
- Heimsókn 3 – eftirfylgni: Skoðunaratriði fær dóminn F en dæmt er A í 6.1. Veittur er frestur lengst til 7 daga, andmælaréttur er veittur á vettvangi. Eftir það fær stjórnarsýslusvið MAST skoðunarskýrsluna og þvingunar-efitirfylgni ferill (VRF-022) tekur við.

Athugasemd með A-dæmingu.

- Heimsókn 1 – reglubundin: Veittur frestur til úrbóta er lengstur 7 dagar, eða ef við á, fær stjórnarsýslusvið MAST skoðunarskýrsluna og verkferill við beitingu þvingunarúrræða tekur við (VRF-022). Skoðunarmaður bendir stjórnanda/ábyrgðarmanni á að þvingunarúrræðum verði beitt verði úrbótum ekki sinnt (VII. Kafli – lög nr. 71/2008). Andmælaréttur er veittur á vettvangi.
- Heimsókn 2 – eftirfylgni: Skoðunaratriði fær dóminn A og jafnframt er dæmt A í skoðunaratriði 6.1. Stjórnarsýslusvið MAST fær skoðunarskýrsluna og verkferill við beitingu þvingunarúrræða tekur við (VRF-022). Stjórnarsýslusvið MAST fylgir eftir skoðunarskýrslu vegna endurkomu og sem inniheldur dóminn A í 6.1. Stjórnarsýslusviðið stýrir framkvæmd þvingunar. Stjórnanda er kynnt ákvörðun um þvingunaraðgerðir. Mál sem komast á þetta stig fá síðan lögformlega meðhöndlun hjá MAST. [VRF-022]

Þvingunaraðgerðir geta t.d. verið:

- Dagsektir
- Úrbætur á kostnað rekstrarleyfishafa
- Afturköllun rekstrarleyfis